

या अंकात

- पान ०२ आरोग्यवार्ता - डॉ. सुहास पिंगळे
- पान ०३ विलेपार्ल्यातील कोरोना योद्धे
- पान ०५ आठशे खिडक्या नऊशे दारं / होम मिनिस्टर घरच्या घरी/ 'मनाचे श्लोक' / मराठी गाण्याचा सिक्रल - गणेश आचवल
- पान ०६ शो मस्ट गो ऑन - निमिष वा. पाटगांवकर

लक्षवेधी...
श्रीनिवास प्रभुदेसाई
...पान 06

कोरोना विरुद्धचा संघर्ष पार्ले परिसरातील सद्यस्थिती

कोरोनाच्या विळख्यात अडकून आता साडेतीन महिने होत आहेत. प्रशासनातर्फे लॉकडाऊन टप्पाटप्पाने शिथिल करण्यात येतोय तो आर्थिक संकटाच्या भीतीने, कोविडचे संकट कमी झाले म्हणून नव्हे.

मुंबईतील कोविडच्या आकडेवारीत के पूर्व वॉर्डातील रुग्णांच्या संख्येत वाढ होताना दिसत आहे. एप्रिल, मे महिन्यात सर्व दक्षता घेणाऱ्या पार्लेकरांचा संयम गेल्या काही दिवसात ढळलेला दिसून येत आहे.

आता लॉकडाऊन पूर्वीइतका कडक राहिलेला नाहीये. केमिस्ट आणि किराणा मालाच्या दुकानांबरोबरच इतर दुकानेही सम/विषम तारखांना उघडी ठेवण्याची परवानगी मिळाली आहे. कडक लॉकडाऊनच्या काळात दुभाषी आणि पार्ले टिळक शाळेच्या मैदानांवर सुरु केलेली तात्पुरती भाजीविक्री केंद्रे आता बंद करण्यात आली असून पूर्वीच्या मार्केट परिसरात सम/विषम तारखांनुसार भाजीवाल्यांना बसण्याची परवानगी देण्यात आली आहे. हॉटेलमध्ये बसून खाता येत नसले तरी अनेक हॉटेलांमार्फत

पार्लेची सोय सुरु करण्यात आली आहे. अनेक डॉक्टरांनी थोड्या वेळेपुरते दवाखानेदेखील सुरु केले आहेत.

पार्ले परिसरातील सद्यस्थितीचा आढावा घेण्यासाठी 'आम्ही पार्लेकर'ने लोकप्रतिनिधींशी व प्रशासकीय अधिकाऱ्यांशी संपर्क साधला. वॉर्ड क्र ८४ चे नगरसेवक अभिजित सामंत यांनी पार्लेकरांना आवाहन केले आहे की, 'कडक लॉकडाऊनच्या काळात जसे आपले दैनंदिन व्यवहार होते तशाच पद्धतीने ते ठेवण्याचा जास्तीत जास्त प्रयत्न करा. यामुळे प्रशासन आणि महानगरपालिकेवरील रुग्णवाढीचा अतिरिक्त ताण

कमी होण्यास निश्चितच मदत होईल.'

वॉर्ड क्र.८५ च्या नगरसेविका ज्योती अळवणी यांनी आवर्जून सांगितले की, 'मास्क लावण्याचे, सोशल डिस्टेंसिंगचे नियम अधिक कटाक्षाने पाळणे अत्यावश्यक आहे. त्यात होणारा हलगर्जीपणाच रुग्ण संख्यावाढीला कारणीभूत ठरत आहे.'

मनपाच्या मेडिकल ऑफिसर डॉ. नम्रता तासगावकर यांनी सांगितले की, 'पार्ले परिसरातील कोरोना रुग्णवाढीच्या टक्क्यात किंचित का होईना पण घट झालेली दिसून येत आहे आणि रुग्णांचे बरे होण्याचे प्रमाणही वाढलेले आहे. मनपातर्फे महिला संघासमोरील शिरोडकर हॉस्पिटलमध्ये आता संशयित रुग्णांची सोय करण्यात येत असून पॉझिटिव्ह पेशंटला प्रशासनातर्फे खास कोविड रुग्णांसाठी बीकेसी येथे सुरु करण्यात आलेल्या रुग्णालयात दाखल करण्यात येत आहे.'

कोरोना विरुद्धची लढाई दीर्घकाळ चालेल असे दिसत असले तरी पार्ल्यातील परिस्थिती अजूनतरी आटोक्यात आहे असे चिंत आहे.

हि.एम. मुसकुणकर
ऑनलाइन सुलभ सेवा
ऑनलाइन | ऑनलाइन | ऑनलाइन

आमच्या
सुवर्ण मंगल ठेव
योजनाचा
लाभ घ्यावा.

४, रेलकॉम हाऊस, एम. जी. रोड, विलेपार्ले (पूर्व), मुंबई - ४०० ०५७
दू : २६१५३०५५ / २६१४९५३५ मो : + ९१ ९९२०१ ९४२४०

साठे यांचे

॥ श्री व्याडेश्वर प्रसन्न ॥

विजय स्टोअर्स

सहजीवन, ४ श्रद्धानंद रोड, विलेपार्ले (पूर्व), मुंबई - ४०० ०५७. फोन : २६१४६६४९, २६१८८५२९

नमस्कार

सर्व प्रथम सगळ्यांना हिंदू नववर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा...

सध्या कोरोना व्हायरसने जगभरात धुमाकूळ घातला आहे. आपल्या मुंबईतही काही रुग्ण सापडले आहेत.

सुरवातीचा काही काळ हा सर्वांसाठी संभ्रमाचा होता तो तसा आमच्यासाठीही होता.

म्हणून त्या काळात सर्वांच्या काळजी पोटी आम्ही विजय स्टोअर बंद ठेवलं होतं. पण आता....

मा. पंतप्रधान व मा. मुख्यमंत्र्यांनी या प्रसंगी ह्या काळात कोणत्या जीवनावश्यक गोष्टी चालू रहातील ह्याची स्वच्छता दिली आहे...

म्हणून आम्ही विजय स्टोअर दिनांक २६/०३/२०२० पासून रोज सकाळी ९ ते ११ चालू करत आहोत.

मा. पंतप्रधान व मा. मुख्यमंत्र्यांनी आपल्याला या कठीण प्रसंगी सोशल डिस्टेंसिंग द्वारे कशी काळजी घ्यावी हे सांगितले आहे..... ती सर्व काळजी आम्ही आपल्या काळजीपोटी घेणार आहोत..... याला आपण सहकार्य कराल याची खात्री आहे.

१) गर्दी करू नका

२) सामानाची यादी तयार करूनच घेऊन या.... म्हणजे वेळ जाणार नाही

३) कृपया सुट्टे पैसे घेऊन या

४) नियमांचे काटेकोर पालन करा सोशल डिस्टेंसिंग ठेवा

स्वतः ची काळजी घ्या आणि इतरांनाही सहकार्य करा.

आमची शाखा कुठेही नाही

लहान मुले/मुली आणि बाळांसाठी : बारसे, उष्टावण, जावळ, वाढदिवस, मुंज

वास्तु विशेष

वास्तुशांती

नविन घर किंवा Office घेतल्यावर केला जाणारा प्रथम व अतिशय शुभ विधी म्हणजे वास्तुशांती! घरात किंवा Office मध्ये काही मोठा रचनाबदल केल्यानंतरही वास्तुशांती केली जाते. तसेच दर १२ वर्षांनी वास्तुशांती पुन्हा करता येते. वास्तुशांतीमुळे वास्तुशुद्धी होऊन घर अतिशय सुखी व समाधानी होते असे तज्ञांचे मत आहे.

गृहप्रवेश

काही अपरिहार्य कारणामुळे जर वास्तुशांती विधी करून घेणे शक्य नसल्यास गृहप्रवेश विधी केला जातो. गृहप्रवेश विधी करून नंतर नविन घरात रहायला सुरुवात केली जाते आणि नंतर योग्य मुहूर्तावर वास्तुशांती केली जाते.

उदकशांती

वास्तुशुद्धीसाठी अतिशय महत्त्वाचा मानला गेलेला विधी म्हणजेच उदकशांती. उदकशांती ही ब्रह्मदेवाची उपासना आहे. घरातील कुटुंबाचे आरोग्य, शिक्षण तसेच व्यवसायात उत्तम यश प्राप्त करून घेण्यासाठी घरात व व्यवसायातील उत्तम प्रगतीसाठी Offices मध्ये उदकशांती करून घ्यावी असे तज्ञांचे मत आहे. तसेच घरातील प्रिय व्यक्तीच्या दुःखद निधनानंतर आणि नारायणबली/नागबली, त्रिपींडी श्राद्ध असे विधी केल्यानंतरही उदकशांती केली जाते.

OPANDIT
SHUBHAM BHAVATU

Mumbai & Suburbs + Thane
+91-9167968204
mrudula.barve@oPandit.com
www.oPandit.com

Think of a
Dharmic Vidhi,
Think of oPandit!
संपूर्ण सामग्रीसहित

श्राद्ध विधी : हिरण्य श्राद्ध, सर्पिंडक श्राद्ध, अंत्येष्टि विधी

वधू आणि वर यांसाठी : लग्न, साखरपुडा ज्येष्ठ नागरिकांसाठी : सातीशांत, पंच्याहत्तरी, ऐंशी वर्षाची शांत

संपादकीय

देशात पहिला lockdown जाहीर होऊन आता ३ महिन्यांपेक्षा जास्त दिवस झाले आहेत व ह्या काळात आपल्याला अनेक आघाड्यांवर संघर्ष करावा लागला आहे.

काहींच्या नोकऱ्यांवर गदा आली आहे, अनेकांचा पगार कमी झाला आहे, ज्यांचा स्वतःचा व्यवसाय आहे त्यांना ह्या ३ महिन्यात प्रचंड नुकसानीला सामोरे जावे लागत आहे. हे आहे आर्थिक आघाडीवरील चिन्म. Lockdown मूळे हिंडण्या फिरण्यावर बंधने आली आहेत त्याचप्रमाणे gym सुद्धा बंद ठेवण्यात आल्यामुळे आपला शारीरिक व्यायाम कमी झाला आहे. ह्यामुळे अनेकांना तब्येतीच्या तक्रारी सुरु झाल्या आहेत, त्यात कोरोनाची भीती! एकंदरीत आरोग्याच्या बाबतीत सुद्धा हे ३ महिने अत्यंत तणावपूर्ण गेले आहेत. पहिले काही दिवस टीव्ही बघण्यात, वेगवेगळे सिनेमे, सिरिअल्स, वेब सिरीज बघण्यात मजत गेले. त्याच बरोबर प्रथमच करावी लागणारी घरची कामे करण्यातसुद्धा मजा वाटत होती. पण काही दिवसांनी ह्या सर्वांचाच कंटाळा येऊ लागला. टीव्हीवर रोजच्या रोज वाढणारे कोरोनाचे आकडे बघून तर एवढी भीती वाटू लागली की आता टीव्ही सुरु करावासाच वाटत नाही. ह्या सर्वांला एक मानसिक बाजूदेखील आहे. एवढे दिवस घरचे सर्व सदस्य सतत एकल राहिल्यामुळे अनेक कुटुंबात वादविवाद, भांडणे होऊ लागली आहेत, व्हाट्सअॅप ग्रुपमध्ये गुण्यागोविंदाने नांदणारे सदस्य अगदी क्षुल्लक कारणावरून भांडू लागले आहेत, ग्रुप सोडून जाऊ लागले आहेत.

एकंदरीतच मनावरील ताण वाढत आहे, संयम सुटत चालला आहे, आयुष्याचा तोल बिघडत चालला आहे.

मात्र ह्या सर्व नैराश्यपूर्ण वातावरणातसुद्धा काही जण उद्याच्या, कोरोनानंतरच्या जगाचा विचार करत आहेत. एक ना एक दिवस ही महामारी जाणार हे नक्की. मग कसे असेल उद्याचे जग ? कुठल्या आव्हानांना आपल्याला तोंड द्यावे लागेल ? त्यासाठी आपल्याला किती प्रकारची, काय काय तयारी करायची आहे? शारीरिक आणि मानसिक स्वास्थ्य राखणे तर महत्त्वाचे आहेच पण त्याचबरोबर उद्याच्या जगाशी लढायला लागणारे तंत्रज्ञान आत्मसात करणेसुद्धा तेव्हाच महत्त्वाचे आहे. एखादा डिजिटल मार्केटिंगचा किंवा सप्लाय चैन मॅनेजमेंटचा कोर्स आपल्याला उपयुक्त ठरू शकतो का ? जर आपण कामधंद्यातून किंवा नोकरीतून निवृत्तीच्या मार्गावर असाल तर एखादा छंद सुरु करण्यासाठी, जोपासण्यासाठी याहून योग्य वेळ शोधूनही सापडणार नाही.

आयुष्याच्या लोलकाचा कोन बदलला आहे. त्यात आता आपल्यालाच नवीन रंग भरायचे आहेत, आहेना तयारी ?

अबोल कर्तृत्व

- डॉ. पुष्पा रमेश प्रभू

पार्लेकरांना डॉक्टर म्हणून सुपरिचित असलेल्या, छत्रपती शिवाजी महाराज स्मारक समितीच्या संस्थापक/विश्वस्त, समाजसेविका आणि माजी महापौर डॉ. रमेश प्रभू यांच्या पत्नी पुष्पाताई प्रभू यांचे ११ जून रोजी निधन झाले. समस्त पार्लेकरांतर्फे त्यांना विनम्र आदरांजली.

गेली अनेक वर्षे पुष्पाताईशी घनिष्ट स्नेह असलेल्या सुप्रसिद्ध लेखिका माधवी कुंटे व्यक्त करीत आहेत त्यांचे मनोगत

विलेपार्ले नगरीच्या सामाजिक, सांस्कृतिक जडणघडणीत मोलाचा वाटा असलेली जी माणसं आहेत. त्यांच्यात डॉ. रमेश प्रभू आणि डॉ. पुष्पा प्रभू यांचं नाव अग्रक्रमाने घ्यावं लागेल. त्यामुळे पुष्पाताईच्या निधनाने अनेक पार्लेकरांना धक्का बसला असणं सहाजिक आहे.

माझ्या लेखी त्यांचं असं आकस्मिक निधन फार चटका लावणारी, शोकाकुल करणारी घटना आहे. पाच दशके मैत्रीण म्हणून मी त्यांचं जगणं, कार्य, निःस्वार्थी वृत्ती आणि कोणाच्याही मदतीसाठी धावून जाण्याचा स्वधर्म बघत आले. ना.गणपतराव तपासे हे त्यांचे वडील. ते स्वातंत्र्यसैनिक होते. स्वातंत्र्यानंतर काँग्रेस पक्षाच्या कार्याला त्यांनी वाहून घेतलं होतं. घरात राष्ट्रप्रेम, स्वार्थत्याग, साधी रहाणी, गरिबांसाठी निःस्पृहपणे विनाअपेक्षा काम करणं याचे संस्कार लहानपणापासूनच झाले. मनाच्या त्या घडणीतूनच पुष्पाताईनी वैद्यकीय अभ्यासक्रम निवडला. वयाच्या अठरा-विसाव्या वर्षापर्यंत मुलीचं लग्न झालं पाहिजे असं मानण्याच्या काळात त्यांनी दीर्घ मुदतीचा अभ्यासक्रम निवडला हे पहिलं धाडस आणि डॉ. रमेश प्रभू यांच्याशी कॉलेज जीवनात

झालेल्या परिचयातून पुढे विवाहाचा निर्णय घेणं हे दुसरं धाडस. कौटुंबिक पार्श्वभूमी वेगळी, जात वेगळी पण असे अनेक अडथळे पुष्पाताईनी ठामपणे पार केले.

पुष्पाताईनी पुढे डॉ. रमेश प्रभू यांच्या राजकीय कारकिर्दीतही त्यांना फार मोलाची साथ दिली. डॉक्टर सुरुवातीपासूनच शिवसेनाप्रमुख बाळासाहेब ठाकरे यांच्याबरोबर कार्य करीत होते. सेनेतर्फे तिकीट मिळालं तेव्हा निवडणूक लढवण्याएवढा पैसाही गाठीशी नव्हता. तेव्हा पुष्पाताईनी सर्व सूत्रे हाती घेतली. प्रचारासाठी अपार मेहनत घेऊन डॉक्टरांना निवडून आणलं. पुढे डॉक्टर मुंबईचे महापौर झाले. डॉक्टरांच्या कार्यावर प्रसिद्धीचा झोत राहिल अशी व्यवस्था करणाऱ्या पुष्पाताई स्वतः प्रसिद्धीपासून अलिप्त राहिल्या. प्रभू कुटुंबियांची जुनी औषध वितरणाची कंपनी अगदी नुकसानीत असताना त्याची धुरा खांद्यावर घेऊन कंपनी नफ्यात आणायची किमया केली. पुढेही तो व्यवसाय समर्थपणे सांभाळला. अरविंद हा त्यांचा मुलगा डॉक्टर होणार, त्यांचा वारसा चालवणार असं चिंत दिसत असताना एका दुर्दैवी अपघातामुळे तो चाकाच्या खुर्चीला खिळला तेव्हा सर्व दुःख आवरून त्याला खंबीर आधार देऊन त्याचं आयुष्य मार्गस्थ करण्यात त्यांचा मोठा हात होता.

सर्व संकटांचा सामना करणं, कामे अंगावर घेऊन यशस्वी करणं पण प्रसिद्धीपासून नामानिराळे रहाणं हाच त्यांचा बाणा होता. छत्रपती शिवाजी महाराज स्मारक समितीच्या त्या संस्थापक/विश्वस्त होत्या. संस्थेतर्फे प्रबोधनकार ठाकरे क्रीडा संकुलांचे व्यवस्थापन होत होतं. तेथील कार्यक्रमात पुष्पाताईचा सिंहाचा वाटा होता. संस्थेतर्फे अनेक साहित्यिक, सांस्कृतिक कार्यक्रम त्यांनी राबवले. अनेक अनाथ, गरजूंना सहाय्य केलं. शिवाय हे सारं आपलं कार्य प्रसिद्धीपासून दूर ठेवलं. त्या गीतेच्या अभ्यासक होत्या. त्यामुळे कर्मयोगाचा मार्ग आचारत असताना कर्मफल कृष्णार्पण करीत गेल्या. पैसा आणि प्रसिद्धी याबाबतीत त्या उदासीनच होत्या. त्यांचं आयुष्य अत्यंत अनुभवसमृद्ध होतं. प्रेरणादायी होतं. ते खरं तर पुस्तक रुपाने समोर यायला हवं होतं. अनेक कार्यांची आखणी त्या करीत होत्या ते ही राहून गेलं या सर्वांची खंत वाटते. त्यांनी आरंभलेलं कार्य सुरु असतानाच सर्वांचा निरोप घेऊन पुष्पाताईनी आपलं जीवन कृष्णार्पण केलं.

- माधवी कुंटे

काळ मोठा कठीण आहे!

आजपर्यंत कालगणना ख्रिस्तपूर्व व ख्रिस्तोत्तर अशी होत असे. आता कदाचित करोनापूर्व व करोनोत्तर होईल! भूतकाळात रमू नये व भविष्यात चाचपडू नये! वर्तमानात कसे जगावे याचा लेखाजोखा.

तीन वयोगटात याची उकल करूया. दहा वर्षाखालील मुलांना घरातच ठेवावे. हे संगोपन कसे करावे हा एक वेगळा विषय आहे.

दुसरा गट ज्येष्ठ नागरिकांचा. या मंडळींनी विशेष काळजी घेणे आवश्यक आहे. आजमितीस पाल्यांत प्रत्येक घरी एकवेळ दहाच्या आतील मूल नसेल पण घरटी एक वा अधिक वृद्ध आहेतच. सरकार व तज्ञांचे सांगणे आहे की यांनी घराबाहेर पडू नये. परंतु परिस्थितीमुळे सर्वांनाच हे शक्य नाही. नाईलाज असल्यास योग्य काळजी घेऊन जसे मास्क, सॅनिटायझर, गर्दी टाळणे, सोशल डिस्टन्सिंग पाळणे इ. सवयी अंगी बाणवाव्यात व

आरोग्यमंत्र

मगच बाहेर पडावे. या वयात आजारांची सोबत असतेच. जसे मधुमेह, उच्च रक्तदाब, हृदयविकार इ. या आजारांचे डॉक्टरांनी सल्ल्याने नियोजन करणे. संतुलित आहार, विहार व औषधांची योग्य मात्रा चालू ठेवणे.

औषधे शक्यतो जेनेरिक पद्धतीची घेणे जेणेकरून खर्च आटोक्यात राहील. रुग्णालयात जावे लागलेच तर ऐपतीप्रमाणे खाजगी की सरकारी याची खूपगाठ मनाशी आधीच बांधणे. या वयातील नागरिकांचा आरोग्यविमा असणे महत्त्वाचे.

आज या वयोगटाशीसंबंधित महत्त्वाचा मुद्दा, ज्यामुळे अनेक सहकार निवासात वादाचे मोहोळ उठल्याचे दिसत आहे. हा मुद्दा म्हणजे घरेलु कामगारांचा. यांना परवानगी देण्यावरून दोन तट पडल्याचे दिसत आहे. याबाबत माणूसकीच्या भूमिकेतून व योग्य काळजी घेऊन निर्णय व्हावा.

या दोन गटांच्या मध्यलटपटीत असणारी मंडळीदेखील भांबावलेली आहेत. आर्थिक जबाबदारी यांच्यावर आहे. यांना बाहेर जाणे भाग आहे म्हणूनच यांनी विशेष काळजी घेणे आवश्यक आहे. म्हणजे प्रतिकारशक्ती वाढावी यासाठी जीवनसत्वे आहारातून व औषधातून घेणे. वैयक्तिक स्वच्छता व वर उल्लेख केलेल्या सूचनांचे पालन करणे.

थोडक्यात काळजी घ्यावी पण वृथा काळजी करू नये व चिंतातूर जंतू बनू नये!

- डॉ. सुहास पिंगळे
९३२२२५०८३०

आम्ही पार्लेकर	
संपादक ज्ञानेश चांदेकर	निर्मिती प्रमुख अनिता चांदेकर
सहाय्यक संपादिका भाग्यश्री महाजन editorial@parlekar.com	सजावट व मांडणी शशांक शिवगण
व्यंगचित्रे श्रीनिवास प्रभुदेसाई	रेखातने अथर्व वणकुद्रे
वितरण जस्वीन पांजरी, प्रथमेश गुरव	
<small>www.facebook.com/AamhiParlekar http://aamhiparlekarblog.wordpress.com</small>	
<small>कार्यालय : १, अल्फा, महात्मा गांधी रोड, विलेपार्ले (पूर्व), मुंबई ४०००५७ फोन : २६२२२२५५ / २६२२२२५६ / ई-मेल : info@parlekar.com वेबसाईट : www.parlekar.com</small>	

आता गाडी चालवा बिनधारत!!

ड्रायव्हिंग शिकायचे आहे?

नवीन गाडी घेतली, ड्रायव्हिंग लायसन्सपण आहे पण गर्दीच्या रस्त्यावर गाडी चालवण्याचा आत्मविश्वास नाही?? जर तुम्ही अशा ट्रेनरच्या शोधात असाल जो तुम्हाला गाडी व्यवस्थित चालवायला शिकवेल तर मग आता हा शोध थांबवा! तुमच्या वेळेप्रमाणे आणि स्वतंत्रपणे ड्रायव्हिंग शिकण्यासाठी खालील क्रमांकावर ताबडतोब संपर्क करा!!

श्री. संजय चव्हाण
8108048239

विलेपार्यातील कोरोना योद्धे

चीन हा भारताचा सीमेवरील पारंपरिक शत्रू. याच चीनने सध्या साऱ्या जगाला कोविड-19 च्या संकटात टाकले आहे. ती गफलत होती का जैविक अस्त्र होते हा वेगळ्या चर्चेचा विषय आहे. शेजारी देश असूनही भारतात कोरोनाचा प्रादुर्भाव तसा बराच उशीरा झाला. पण प्रादुर्भाव दिसू लागताच सर्वात मोठी चिंता निर्माण झाली ती महानगरांची. मुळातच भारतातील अफाट लोकसंख्या, अशिक्षित जनता, आरोग्य व स्वच्छतेकडे दुर्लक्ष, यामुळे सतत कोणत्या ना कोणत्या साथीच्या रोगांचे येथे वास्तव्य असतेच. त्यातही महानगरातील दाट लोकवस्ती, चिकटून असलेल्या व अगदी खुराड्याच्या मापातल्या एकेका घरांत आठ-दहा माणसे राहणे, उघडी गटारे व प्रचंड प्रमाणात असलेली झोपडपट्टी यामुळे मुंबई पुणे ही महाराष्ट्रातील शहरे अणुबाँबसारखे काम करतील असा सर्व जगाचा अंदाज होता. धारावीसारख्या आशियातील सर्वात मोठ्या झोपडपट्टीत कोरोना शिरला तर एकट्या मुंबईत लाखांनी बळी पडतील असे वाटत असताना या देशाच्या तरुण पिढीने कोरोनायोद्धा बनून या महानगरांना वाचवायला आपले शर्तीचे प्रयत्न सुरु केले.

पुण्यात प्रथमतः मोठ्या प्रमाणात संसर्ग दिसू लागला तेव्हा तेथील स्वयंसेवक पुढे आले. लोकांना समुपदेशन करणे, वैद्यकीय क्षेत्रात मदत करणे वगैरे काम सुरु झाले. पण संसर्गाशी लढण्यासाठी समान यंत्रणेचा अभाव, साधनसामग्रीची वानवा अशा कारणांनी अनेक खासगी दवाखाने व रुग्णालयेही बंद पडू लागलेली. अशा वेळी राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाचे कार्यकर्ते पुढे सरसावले. संघशिस्तीत वाढलेल्या या स्वयंसेवकांनी एक यंत्रणा निर्माण केली. मटेरियल बँक निर्माण केली. वैद्यकीय सेवा पुरवणाऱ्यांना संसाधने पुरवणे, वस्तीत घरोघरी फिरून लोकांना समुपदेशन करणे, लक्षणे दिसणाऱ्या व्यक्तींना महानगरपालिकेच्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांकडे सुपूर्द करणे अशी साखळी निर्माण केली व त्यात यश दिसू लागले. रोगाच्या प्रसाराचा वेग कमी झाला. मग ती यंत्रणा ठाणे व मुंबईतील झोपडपट्टी भागात वापरण्यात आली. धारावीसारख्या अत्यंत मोठ्या आकाराच्या व किचकट वस्तीतही या योजनेचा प्रभाव पडला.

या लेखातून आपण या उत्स्फूर्त कामाविषयी तसेच पार्यातील कोरोना योद्ध्यांविषयी अधिक जाणून घेऊया.

विकास देशमुख

मुंबईतील या लढ्याचे सूत्रधार होते विकास देशमुख. नुकतेच पालेकर झालेले व संघाच्या शिस्तबद्ध संस्कारात मुरलेले देशमुख मुळातच व्यवसायाने वैद्यकीय क्षेत्राशी जोडलेले आहेत. शासनाच्या वेगवेगळ्या आरोग्य योजना शासकीय इस्पितळातील रुग्णांपर्यंत पोहोचवणे व त्यांना त्याचा लाभ मिळवून देणे हा त्यांचा व्यवसाय. जो ते पाच राज्यांत करतात. केईएम, टाटा, नायर, सायन या रुग्णालयांशी जवळचा संबंध व तेथील यंत्रणेची उत्तम माहिती यामुळे त्यांनी उभी केलेली योजना उत्तम रीतीने कार्यरत झाली. मटेरियल बँक चालू करून विविध बंद पडलेले दवाखाने चालू केले. ज्यामुळे लोकांना वैद्यकीय सेवा मिळू लागल्या. असेच एक कम्युनिटी क्लिनिक चालू केल्यावर कुर्त्यात पंधरा दिवसात अठराशे रुग्णांना वैद्यकीय मदत मिळाली.

पीपीई किटचा पुरवठा सुरु केला.

नंतर स्वयंसेवकांचे गट निर्माण केले. प्रत्येक गटात एक वैद्यकीय पार्श्वभूमी असलेली व्यक्ती व दोन तीन सहकारी जे वैद्यकीय पार्श्वभूमी असलेलेच होते असे नाही पण तळमळीचे कार्यकर्ते होते. यांना एक दिवसाचे प्रशिक्षण द्यायचे. म्हणजेच कीट कसे वापरायचे? लोकांना समुपदेशन कसे करायचे? मास्क वापरणे, स्वच्छता ठेवणे, हात धुणे याचे महत्व पटविणे हे सर्व शिकवले. हे सर्व करताना प्रथम स्वतःला सुरक्षित ठेवणे. लोकांमधील लक्षणे विचारून, पारखून संशयित रुग्ण मनपाच्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांकडे सुपूर्द कसे

करायचे याचे प्रशिक्षण दिले. त्यानंतर दुसऱ्या दिवसापासून काम सुरु करायचे. भारतीय संस्कारातून सेवाभावी डॉक्टर घडावेत अशी धारणा असणाऱ्या "सेवांकुर" या संस्थेने मदतीचे आवाहन केले व पहिल्या ३५० कार्यकर्त्यांनी आपली नावे नोंदवली. १५ मे ला पहिल्या बँचचे प्रशिक्षण होऊन १६ मे या दिवशी पहिली बँच कार्यरत झाली.

टीममधील एकाने रुग्णांचा ऑक्सिजन तपासायचा, एकाने थर्मल गनने टेम्परेचर मोजणे, रुग्णाला प्रश्न विचारून त्यांची लक्षणे तपासणे व त्याची नोंद करून घेणे व संशयित वाटल्यास मनपा कर्मचाऱ्यांकडे त्यांना पोहोचवणे असा कार्यक्रम सुरु झाला. सहा बँचेसनी मुंबईभर काम केले. प्रत्येक टीम दिवसभरात तीनशे-साडेतीनशे जणांची माहिती गोळा करत असे. सहा दिवस मुंबईतील रेड झोनमध्ये व सातवा दिवस मुंबईतील सर्वच टीम धारावीत असे काम होऊ लागले. सुरवातीला चेकिंग करून घ्यायला काचकूच करणारे लोक नंतर स्वतःहून पुढे येऊ लागले. प्रत्येक ठिकाणचे स्थानिक कार्यकर्तेही लोकांना चाचणीसाठी गोळा करू लागले. माझा विभाग रेड झोनमधून ग्रीन झोनमध्ये परावर्तित करेन अशा इरेलाच सर्व पेटले होते. त्यामुळेच दोनशेहून अधिक वस्त्या व धारावी यातून ८५ हजार ते एक लाख चाचण्या घेणे शक्यच झाले. त्यातून एक टक्का संशयित रुग्ण मिळाले व ते पुढील उपचारांसाठी मनपा कर्मचाऱ्यांकडे सुपूर्द झाले. त्याचा प्रभाव म्हणून सर्व ठिकाणच्या रुग्णांचे प्रमाण व वाढता आकडा मर्यादित झाला. लोक आपण होऊन स्वच्छतेचे, सोशल डिस्टेंसिंगचे नियम पाळू लागले. आपण होऊन आपल्या समस्या सांगायला येऊ लागले.

लोकांच्या मनातील कोरोनाची अवास्तव भीती कमी झाली. पण सावध शहाणपणही आले. तरुण कार्यकर्त्यांचे मनोबल वाढले. मानसिक खंबीरता आली. याच कार्यकर्त्यांमध्ये शफा व शिफा नावाच्या दोघी बहिणी होत्या. त्या ज्या समाजातून आल्या होत्या त्यामुळे त्यांच्या मनात संशय होता. त्यांनी ह्या कामाचा

अनुभव घेतला व समाजाबद्दलच्या व आरएसएसबद्दलच्या त्यांच्या विचारात बदल झाला.

कार्यकर्त्यांनाही योगासने, सूर्यनमस्कार, दोन वेळा काढा, फळ, हळद दूध व आरोग्यपूर्ण जेवण दिले जाई. सकाळी नऊ वाजल्यापासून बारा/एक वाजेपर्यंत काम असे. संध्याकाळी त्यांच्या कामाचा अहवाल घेणे, दुसऱ्या दिवशीच्या कामाचे स्वरूप ठरवणे, कार्यकर्त्यांकडून येणाऱ्या सूचना घेणे अशी रूपरेखा होती. आजची तरुण पिढी मनापासून यात उतरली होती. अनेकदा ही मुलं घरी एकुलती एक असूनही त्यांचे आई-वडील त्यांची तळमळ पाहून त्यांना कामासाठी पाठवत होते. हे खरोखरच स्तुत्य आहे. हे आमचे कोरोना योद्धे होते. जसे जवान सीमेवर लढतात तसे हेही रोगाशी लढले.

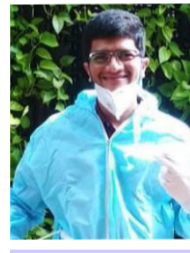
या कामात सामील झालेल्या काही पालेकर योद्ध्यांची ओळख -

श्रिया चितले

फिजिओथेरपीच्या शेवटच्या वर्षाची विद्यार्थिनी. स्वतःच्या सीनियरना कोविड पेशंटसाठी काम करताना बघून प्रेरणा मिळाली. दुसऱ्या व सहाव्या अशा दोन बँचमध्ये पूर्ण वेळ काम केले. कपासवाडी,

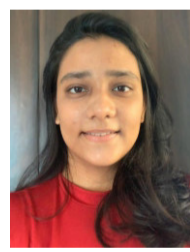
ओशिवरा, वसोवा, भांडुप, धारावी येथे काम. वैद्यकीय पार्श्वभूमी असल्याने सहकाऱ्यांना संभाळण्याचीही जबाबदारी होती.

अंकिता संघवी

विलेपार्ले पश्चिम येथे राहणारा. पण अभिमन्यु प्रभातचा स्वयंसेवक. त्याच्यामते ही जैविक लढाई होती. तिथे माझ्या देशासाठी मी लढलेच पाहिजे. वीरा देसाई मार्ग, साईबाबा वाडी, कपासवाडी,

धारावी येथे काम. धारावीत एका दिवसात सर्व बँचनी मिळून दहा हजार टेस्ट केल्या.

सई टिपणीस

ग्राफिक डिझायनिंगची विद्यार्थिनी. मी एकच दिवस धारावीत काम केलं. अतिशय उत्तम नियोजन. कार्यकर्त्यांची उत्तम व्यवस्था व काळजी घेणे हे आरएसएसच करू शकतं. कामाचं खूप समाधान मिळालं.

वेदांत जोग

कला शाखेचा विद्यार्थी, उत्तम तबलावादक. आई-बाबा प्रथमपासून संघवाले. त्यामुळे संकटात धावून जायचा संस्कार होताच. वैद्यकीय पार्श्वभूमी नसली तरी टॅम्परेचर घेणे रक्तातील ऑक्सिजन मोजणे, डेटा

गोळा करणे आदी काम करत होतो. आधी भीतीने लोक येत नसत. मग घरोघर फिरायचो. जोगेश्वरी शिवटेकडी येथे सगळ्यात जास्त काम केलं.

सई पेंडसे

होमिओपॅथी डॉक्टर. प्रॅक्टिस बंद होती पण लोकांसाठी काहीतरी करायचं होतं. ही संधी मिळाली. उत्कर्ष मंडळात डॉ. सौम्या आणि गव्हाणकर यांनी उत्तम ट्रेनिंग दिलं. मी डॉक्टर असल्याने मला

गार्गी करंदीकर

मुख्यत्वे समुपदेशन करणे, लक्षणे समजून घेणे हे काम होते. संशयित आढळल्यास मनपा टेबलवर पाठवायचे. धारावीत एकाच दिवशी एकवीस वेगवेगळ्या लोकेशनवर आमच्या सर्व ग्रुपनी काम केले.एका वेगळ्याच जगाचं दर्शन झालं. आमची राहण्याची सोय मनपाने उत्तम केली होती.

अमरेंद्र करंदीकर व सौ. करंदीकर

गार्गी रुईया कॉलेजची संस्कृतची विद्यार्थिनी. घरात बाबांचा सामाजिक कार्याचा संस्कार होता. कोरोनाच्या काळात नर्सस, अंधेरी बस डेपो, भाभा रुग्णालयात येथे जेवण पोहोचवणे वगैरे काम करत होते. संधी मिळताच या कार्याला जोडले गेले. पहिले प्रशिक्षण व सकाळच्या वस्त्यांमध्ये फिरून तपासणी, रुग्ण शोधणे व्हायचे. लोक खूप सहकार्य करायचे, कौतुक करायचे. धारावीसारख्या ठिकाणी पीपीई किट असूनही असुरक्षित वाटायचे. पण स्थानिक कार्यकर्ते व नगरसेवक यांची खूप मदत होती. हॉटेलवर आल्यावर रूमचे व बाथरूमचे दरवाजे उघडे करून ठेवलेले असायचे. किट काढून सरळ आंधोळीला जायचं. नंतर नवे उपक्रम, व्हिडिओ बनवणे वगैरे चालायचे.

आपल्या मुलांना असुरक्षित वस्तीत कामासाठी पाठवताना काळजी वाटतेच. पण सामाजिक कार्याचा वसा असलेले करंदीकर यांनी मुलीच्या इच्छेला मान दिला. मोठी मुलगी कल्याणी मेडिकल रिसर्चमध्ये तर जावई डॉ. अनन्य निबंधे ऑर्थोमल सर्जन. पण सध्या कोविड ड्युटीवर. तिघांबद्दलही काळजी होतीच. पण आरएसएसच्या नियोजनावर विश्वास होता. ज्याप्रकारे ते मुलांची काळजी घेत होते त्यामुळे मन थोडे निर्धास्त होते. या सर्वच मुलांचा आम्हाला अभिमान वाटतो.

या कोविड योद्ध्यांचे अनेक ठिकाणी लोकांनी औक्षण करून, फुले उधळून कौतुक केले. एकाने धारावी मॅरेथॉनची मेडल्स त्यांना देऊ केली. तर एकाने आंब्याची पेटी त्यांना दिली. त्याचबरोबर या वस्त्यातील इतर संसर्गाचा फटकाही काहींना बसला. युवा वर्गातील काहींना टायफाइडशी सामना करावा लागला. पण ज्या धीराने व तळमळीने या मुलांनी आपल्याला कोविड योद्धा बनवून दाखवले व महानगरातील संकटाला आवाक्यात ठेवले ते कौतुकास्पदच आहे. त्यांचा हा गुण सर्व युवा पिढीने उचलावा हेच यातून अपेक्षित आहे.

- संगीता बेहेरे

९८६७७५८३९०

बहुआयामी लेखक

- चंद्रसेन टिळेकर

मध्यंतरी चंद्रसेन टिळेकरांच्या सुनेचा फोन आला होता की बाबांचा ऐंशीवा वाढदिवस आम्ही साजरा करणार आहोत, त्यांना सरप्राईज द्यायचं आहे, तर तुम्ही, माधवी कुंटे आणि अशोक बेंडखळे, तिघेही नक्की या. तेव्हा टिळेकर ८० वर्षांचे होणार आहेत हे क्षणभर खरंच वाटलं नाही. कारण त्यांच्यातील उत्साह आणि लेखनाची तडफ आजही तशीच आहे.

त्यांच्या एकुण साहित्याचा आढावा घेता दिसून आलं की त्यांनी साहित्यक्षेत्रात चतुरस्र फेरफटका मारलेला आहे. वैचारिक लेख, विनोदी कथा, शृंगार कथा, विनोदी लेख, एकांकिका, कविता, बालसाहित्य इत्यादी नानाविध साहित्यप्रकारांत त्यांनी आत्तापर्यंत २५ पुस्तकं लिहिली आहेत. 'हाती आलं धुपाटणं' या एकांकिका संग्रहास राज्यशासनाचा पुरस्कारही मिळाला

आहे. त्यांचं लेखन वाचताना मला जाणवलं की विनोदाची हातोटी, सूक्ष्म निरीक्षण, ओघवती शैली हे प्रासादिक लेखनाचे तिन्ही गुण त्यांच्या अंगी आहेत. समाजातील विसंगती, दांभिकता दर्शवताना त्यांनी स्वीकारलेली उपहासात्मक, विडंबनात्मक शैली खूपच प्रभावी वाटते.

पूर्वायुष्याबद्दल माहिती विचारली असता टिळेकर म्हणाले की त्यांचं बालपण भायखळा या गिरणगावात गेलं. तिथे वाचन, पुस्तके, ग्रंथालय इत्यादींशी कुणाचाही दुरूनदुरूनही संबंध नव्हता, परंतु गणेशोत्सवांच्या काळात वक्तृत्व, निबंधस्पर्धा, एकांकिका यातून सांस्कृतिक वातावरण निर्माण व्हायचं. त्याच वातावरणाने टिळेकरांच्या मनात साहित्याचं बीज पेरलं. आणि त्यांनी वयाच्या

पंचविसाव्या वर्षी मुंबई आकाशवाणीसाठी पहिली विनोदी कथा लिहिली, त्यानंतर वेगवेगळ्या विभागांसाठी जवळजवळ साठ श्रुतिका लिहून दिल्या.

टिळेकरांचं शिक्षण एमएससी(संगणक) आणि इलेक्ट्रॉनिक्स-रेडिओ इंजिनियरिंगमध्ये पदविका असे आहे. आयआयटी (पवई) आणि मुंबईतील अन्य संगणक प्रशिक्षण संस्थांत ते संगणक शिकवायला जाऊ लागले, व्याख्यानेही द्यायला जाऊ लागले. त्या काळी (१९६७ साली आयआयटीत पहिला महासंगणक आला) तेव्हा त्यांना वाटलं की आपण संगणक या विषयावर सोप्या

भाषेत बोलू शकतो तर पुस्तकच का लिहू नये? त्यामुळे त्या विषयावर त्यांनी २ पुस्तके लिहिली आणि त्यांच्या पुष्कळ आवृत्त्याही निघाल्या. तसंच 'कृत्रिम पाऊस' या विषयावर मराठी भाषेत शास्त्रशुद्ध माहिती देणारं पहिलं पुस्तकही टिळेकरांनीच लिहिलं आहे.

टिळेकरांना समाज सुधारणेच्या विषयात खूप रस. जन्म देहूचा असल्याने तिथे मूळ घर होतं. तिथं वारीच्या वेळेस काही गैरप्रथांशीही टिळेकरांची ओळख झाली. आपण काही गोष्टींचे वाजवीपेक्षा अधिक उदात्तीकरण आणि गौरवीकरण करत आहोत हे त्यांना खटकू लागलं होतं. त्यातूनच १९८५ साली ते अंधश्रद्धा निर्मूलनाच्या कार्याकडे आकृष्ट झाले. त्याही अनुभवांवर त्यांनी

साहित्य कट्टा

जवळजवळ सात- आठ पुस्तकं (गोष्टी अंधश्रद्धेच्या, मुलांनो, गाडा या अंधश्रद्धा, इ.) लिहिली.

पुढे पार्ल्यात राहायला आल्यावर तर तिथल्या सांस्कृतिक वातावरणाने टिळेकरांना खूपच उत्तेजन दिले. तेव्हा आपणही एखादी सांस्कृतिक चळवळ उभारावी असे त्यांच्यातील कुशल संघटकाला वाटू लागले आणि त्यांनी १९९६ साली 'आचार्य अत्रे साहित्य कट्टा' नामक मुक्त व्यासपीठ निर्माण केलं. तिथे सामान्यांपासून ते नामवंतांपर्यंत सगळेजण आपले विचार मांडायचे. त्या वैचारिक देवाणघेवाणीतून टिळेकरांनी 'विचारान्ती' आणि 'परिवर्तनाच्या वाटेवरील काटे' ही पुस्तकं लिहिली. 'विचारान्ती' वाचल्यावर डॉ. श्रीराम लागूंनी त्यांना पुस्तक आवडल्याचं फोन करून कळवलं होतं.

टिळेकरांनी साहित्यातली मुशाफरी पाहून थक्क व्हायला होतं. वैज्ञानिक विषयावर ते लिहितात तसंच

शृंगारकथाही तेवढ्याच ताकदीने आणि कुठल्याही प्रकारे पातळी न सोडता लिहितात. त्या कथांचे पुस्तक 'रती नीती कथा' या नावाने आले आहे. तसंच डिंपल प्रकाशनाने हल्लीच काढलेले 'नवरत्न हाजीर हो' हे पुस्तक तर अभिनवच आहे. त्यात देशातील नऊ समाजसुधारकांवर अभिरूप न्यायालयीन खटले (मॉक ट्रायल्स) भरल्याचे दाखवण्यात आलं आहे.

शिवसेनेच्या जन्माच्या वेळी ते गिरणगावात राहात होते, वयाच्या ऐन विशी पंचविशीत होते. तो सगळा काळ त्यांनी पाहिला, अनुभवला आहे. त्यात सक्रिय भागही घेतला आहे. आजही जीवोत्साह तेवढाच दांडगा असणारे टिळेकर पत्नी निलिमा आणि मुलासुनेसह पार्ल्यात सुखाने कालक्रमणा करत आहेत.

- सविता दामले
९९३०३९९५४६

सचिन जोशी यांचे विलेपार्ले (पूर्व) येथील सुजोक थेरपी मार्गदर्शन व उपचार केंद्र

अॅक्युपेशर 	ट्रिस्ट थेरपी 	सांधेदुखी, पोटाचे आजार, डायबेटीस, ब्लड प्रेशर, किडनी स्टोन, गॉल स्टोन, स्पर, मणक्यांचे आजार...
मॅग्नेट थेरपी 	अॅक्युपंचर 	

उपचार केंद्राची वेळ:
सोमवार आणि गुरुवार
सायंकाळी ५ ते ७

पत्ता: २, गगनगिरी अपार्टमेंट, पार्लेश्वर रोड, विलेपार्ले (पूर्व), मुंबई ४०००५७.
फोन : 26151550 / 9869376515 / 9769069441

यांनी घडविला इतिहास

भारताच्या इतिहासाला कलाटणी देणाऱ्या पन्नास व्यक्तींचा प्रतिमाशोध

आपण आज विचार करणार आहोत ते एक अनुवादित पुस्तक आहे आणि शिवाय ते ई-बुक या स्वरूपातही उपलब्ध असल्यामुळे आजच्या लॉकडाऊनच्या दिवसांतही ते आपल्याला घरबसल्या वाचता येण्यासारखे आहे.

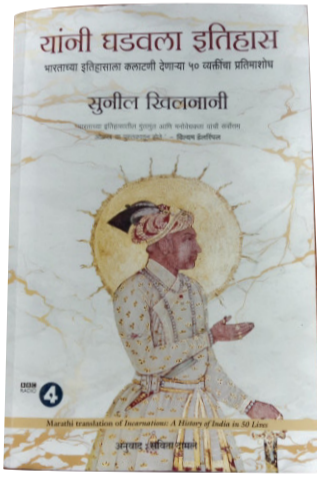
अनुवादित पुस्तकावर लिहिताना मूळ पुस्तकाच्या गाभ्यावर लक्ष केंद्रित होते आणि त्याविषयीचे जास्त लिहिले जाते परंतु ज्या व्यक्ती अनुवादाचे काम करतात त्यांना पुस्तकाचा हा गाभा आपल्या भाषेत साहित्य व्यवहार करणाऱ्या अनेकांपर्यंत पोहोचावा हे महत्त्वाचे वाटत असते. किंवा या पुस्तकाने आपल्याला जे काही नवीन दिले ते इतरांबरोबर समाहित करण्याची उर्मी असते. सविता दामले म्हणतात की 'हे पुस्तक वाचताना काही गोष्टींनी त्या चकित झाल्या, काही त्यांना निव्वळ अद्भुत वाटल्या, काहींनी त्या खंतावल्या, काही संकल्पनांशी अडल्या आणि त्यामुळे त्या सर्व गोष्टी खोलात जाऊन समजून घेताना त्या अधिक प्रगल्भ झाल्या'. पुढे त्या म्हणतात, " मला भारताच्या इतिहासाकडे, वर्तमानाकडे आणि भविष्याकडे बघण्याची नवी दृष्टी मिळाली. तशीच ती वाचकांनाही मिळेल अशी आशा करते."

अर्थात, ही नवी दृष्टी, सुनील खिलनानी यांनी निवडलेल्या व्यक्ती, त्यांचे कार्य, त्या कार्याच्या संदर्भातील पूर्वसुरींचा इतिहास आणि त्या कार्याने त्यांच्या भविष्यावर किंवा आपल्या आजच्या वर्तमानावर टाकलेला प्रभाव आणि झालेला परिणाम यांच्या त्रिमितीचे लेखकाचे विवेचन आणि विश्लेषण यामुळे मिळणार आहे.

लेखक असे म्हणतात की, या पुस्तकातील काही नावांमागील अचाट कहाण्या तुम्हाला माहित नसतील कारण कुणाचं स्मरण केलं जावं? इतिहास कसा सांगितला जावा? ते सांगण्याची संधी कोणाला मिळावी? हा भारतात सगळा राजकीय मामला होतो पण हे काही फक्त भारतातच घडते असे नाही तर 'History' म्हणजे 'His-story' विजेत्याची कथा हे सर्व जगभर घडताना दिसते. शिवाय लेखकाने म्हटल्याप्रमाणे 'ब्रिटिश साम्राज्यवाद्यांना' भारतीय आपल्या इतिहासाबद्दल बेपर्वा होते, त्यांना स्वतंत्र विचार करता येत नाही. हे सुचवायचे असते.

त्यांनी भारतीय उपखंडातील साधनसंपत्तीची लूटमार केलीच पण त्यासोबत त्यांनी भारताच्या ऐतिहासिक स्त्रोतांवरही डल्ला मारला. असं करताना त्यांनी येथील प्रजाजनांचं त्यांच्या परंपरांशी आणि भूतकाळाशी असलेलं नातंही तोडलं. नेमके हेच नाते जोडण्याचे काम लेखकाला करायचे आहे. त्यासाठी सामाजिक परिप्रक्ष्यावर,

बुक मार्क

समाजमन, चालीरीती, यावर लक्ष केंद्रित करण्याऐवजी त्यांनी व्यक्तींना केंद्रस्थानी ठेवले आहे, अर्थात कोणतीही व्यक्ती भूत-वर्तमान-भविष्य यापासून तोडून वेगळी काढता येत नाहीच. क्रिया-प्रतिक्रिया साद-प्रतिसाद या गोष्टी असतातच.

२५०० वर्षांच्या कालखंडात भारतात होऊन गेलेल्या भगवान बुद्धांपासून आधुनिक काळातील धीरूभाई अंबानीपर्यंतच्या व्यक्तींमधून केवळ ५० व्यक्तींची निवड करणे म्हणजे शिवधनुष्य पेलणेच आहे. त्यामुळे यातील काही व्यक्तींच्या निवडीविषयी वाचक संभ्रमात पडू शकतात. काही नावे त्यांना 'न पटणाऱ्या' वर्गातही जाऊ शकतात पण ही लेखकाची वैयक्तिक पसंती आहे हे लक्षात ठेवायला हवे. त्यांचा मापदंड हा होता की एकटेपणाच्या भव्यदिव्य मनोऱ्यात राहण्याची सक्ती झालेल्या, नेहमीपेक्षा वेगळ्या लोकांना समोर आणता यावे व त्यांची ओळख अधिकाधिक लोकांना व्हावी. त्यांच्या चरित्रातून आजच्या काळातील तातडीच्या मुद्द्यांवर प्रकाश पडला पाहिजे.

त्यामुळेच बुद्ध महावीरांबरोबर आदि शंकराचार्य, गुरुनानक, विवेकानंद येतात. कौटिल्य-अशोक राज राजा चोल- कृष्णदेवराय यांच्याबरोबर अकबर, दारा शुकोह, शिवाजी महाराज, झाशीची राणी, गांधीजी-जिना यांच्याबरोबर शेख अब्दुल्ला, व्ही के कृष्ण मेनन, इंदिरा गांधी, चरण सिंग यांचाही समावेश होतो. अमिर खुसरो, कबीर, मीराबाई, बसवराज हे भक्ती मार्गावरील प्रवासी तर राजा राम मोहन रॉय, ज्योतिराव फुले, बिरसा मुंडा, आंबेडकर हे राजकीय सामाजिक क्षेत्रातील बंडखोर. जमशेदजी टाटा आणि धीरूभाई अंबानी हे उद्योजक तर रवींद्रनाथ टागोर, सआदत मंटो, इकबानल हे शब्दप्रभू. चिदंबरम पिल्लई, विश्वेश्वरय्या, पेरियार, श्रीनिवास रामानुजन हे ज्ञान विज्ञानातील महारथी. राज कपूर आणि सत्यजित रे ही व्यावसायिक आणि कलात्मक चित्रपट सृष्टीतील ठळक नावे. नयनसुख, अमृता-शेरगिल ही चित्रकलेतील माहिती नसलेली किंवा कमी प्रकाशात आलेली व्यक्तिमत्त्वे.

या सर्वांमध्ये मलिक अंबर, दीनदयाल, विल्यम जोन्स, बेझंट बाई आणि सुब्बुलक्ष्मी ही सगळी एकेकटी बेटे. या सर्व व्यक्तिमत्त्वांचा अभ्यास करण्यासाठी लेखकाने प्रवास केले, वेगवेगळ्या साधनांचा, वेगवेगळ्या ज्ञानशाखांमध्ये होणाऱ्या संशोधनांचा आधार घेत सखोल अभ्यास केला आहे. त्यांचे विश्लेषण, त्यांचे लेखकाने केलेले मूल्यमापन वाचकाला पटेल की न पटेल, पण त्यांचा अभ्यास नक्कीच जाणवतो.

अनुवादकावर दोन जबाबदाऱ्या असतात. लेखकाच्या मूळ विचारांना, कल्पनांना, विश्लेषणाला जराही धक्का न लावता आपल्या भाषेत उतरविणे आणि ते सुलभ रंजक आणि वाचनीय करणे. या दोन्ही कसोट्यांवर सविता दामले यांनी केलेला अनुवाद नक्कीच पूर्णपणे उतरतो.

एकच गोष्ट नमूद करावीशी वाटते की मूळ इंग्रजी पुस्तकाचे मुखपृष्ठ हे पुस्तकाच्या नावाला अधिक न्याय देणारे वाटते. तेच मराठी अनुवादाला लाभले असते तर अधिक योग्य झाले असते.

- अलका गोडबोले
९९६७६६६७०

वाचकहो, गेले तीन महिने आपण सर्व जण 'लॉकडाऊन' चांगलेच अनुभवत आहोत. पण या लॉकडाऊनच्या काळात देखील मनोरंजन विश्वात काही घडामोडी होत होत्या.

आठशे खिडक्या नऊशे दारं

सोनी मराठी वाहिनीने एक भन्नाट कल्पना लढवून 'आठशे खिडक्या नऊशे दारं' ही मालिका लॉकडाऊन च्या काळातच सुरु केली. कलाकारांनी घरच्या घरात शूटिंग करणे आणि त्यातून एपिसोड तयार होणे, ही कल्पनाच भन्नाट होती. या मालिकेत काम करणारे सुव्रत जोशी आणि सखी गोखले हे तर परदेशात आहेत आणि ते तिथून शूटिंग करून पाठवून देतात. या मालिकेत, लीना भागवत, मंगेश कदम, विशाखा सुभेदार, समीर चौगुले आणि असे अनेक मान्यवर कलाकार मिळून सोळा कलाकार आहेत. घरच्या घरी शूटिंग करणे ही खरोखर तारेवरची कसरत आहे. मग कोणाचा मुलगा कॅमेरा धरतोय तर कोणाचा मुलगा वडिलांना मेकअप करून देतोय, असेही पडद्यामागे खूप काही घडले आणि घडत आहे. या मालिकेचे लिखाण आणि दिग्दर्शन श्रीरंग गोडबोले यांचे आहे. आता ही मालिका सुरु होऊन महिना झाला असून दर सोमवार ते गुरुवार रोज रात्री दहा वाजता ही मालिका प्रसारित होते.

होम मिनिस्टर घरच्या घरी

पैठणीचा खेळ घराघरात रंगला आणि भावोजी आदेश बांदेकर यांची प्रत्येक जण वाट बघू लागले ते झी मराठी वर प्रसारित होणाऱ्या 'होम मिनिस्टर' मुळे. सध्याच्या डिजिटल जगात आता 'होम मिनिस्टर घरघरी' सुरु झाले आहे. लॉकडाऊन मध्ये सर्व घरात असताना पती पत्नीचे नाते उलगडले जाणार ते पत्नाद्वारे ! घरकामात मिस्टर आपल्या मिसेस ला कशी मदत करतात, याचे पण गमतीदार चित्रण आपल्याला बघता येणार आहे. वेळ आहे सोमवार ते शुक्रवार रोज संध्याकाळी साडे सहा वाजता. आषाढी एकादशीच्या निमित्ताने तर यात आळंदी, देहू, फलटण आणि पंढरपूर येथील वाहिनींची भेट या कार्यक्रमातून झाली.

'मनाचे श्लोक'

आता ८ जूनपासून 'अनलॉक १' सुरु झाल्यापासून मनोरंजन क्षेत्रात थोडी वाऱ्याची झुळूक आली. चित्रीकरणाला सशर्त परवानगी मिळाली आणि अनलॉक १च्या कालावधीत राहिलेले शूटिंग पूर्ण करणारा पहिला मराठी चित्रपट

मराठी मनोरंजन विश्व

ठरला; मनाचे श्लोक'. चित्रपटाचे अवघ्या दोन दिवसाचे शूटिंग राहिले होते आणि लॉकडाऊन जाहीर झाले. पण जून महिन्यात पुन्हा एकदा उत्साह निर्माण

झाला. या चित्रपटाचे निर्माते श्रेयश जाधव म्हणाले, "शासनाच्या परवानगीनुसारच आम्ही सर्व गोष्टी पाळण्याचे ठरवले. चित्रीकरण स्थळाची संपूर्ण माहिती घेतली, जिल्हाधिकार्यांना भेटलो. सर्व नियम पाळूनच आम्ही चित्रीकरण करू, असे पटवून दिल्यानंतर आम्हाला परवानगी मिळाली." मुळशी रोड वरील गरुड माची या ठिकाणी या चित्रपटाचे शूटिंग पार पडले. चित्रीकरण झाल्यावर पूर्ण गाव सॅनिटाईज करण्यात आले. चित्रपटातील कलाकार आणि तंतज्ञ मंडळी गावात पोचल्यावर आधी काही दिवस क्वारंटाईन झाली होती. सॅनिटायझेशन, मास्क, ग्लोव्ह्ज हे सगळे नियम पाळूनच चित्रपटाचे चित्रण पूर्ण झाले. या चित्रपटात मृण्मयी देशपांडे आणि राहुल पेठे यांच्या प्रमुख भूमिका आहेत. या चित्रपटाचे दिग्दर्शनही मृण्मयी देशपांडेनेच केले आहे. या चित्रपटाची निर्मिती गणराज असोसिएट्स आणि संजय दावरा फिल्म्स यांनी केली आहे.

मराठी गाण्याचा सिक्कल

आतापर्यंत आपण नाटकांचा, चित्रपटांचा सिक्कल ही गोष्ट ऐकली आहे. पण मराठी गाण्याचा सिक्कल ही गोष्ट बहुदा या जगतात प्रथमच घडत आहे. २०१५ साली 'वाटा' नावाचे एक सिंगल '९ x झक्कास' नावाच्या संगीत वाहिनीसाठी तयार केले गेले होते. हे गीत विपुल शिवलकर याने लिहिले होते. हे गाणे म्हणजे एक टीमवर्क होते. 'गैरसमजामुळे निर्माण झालेला दुरावा' ही त्याची थीम होती. बरोबर पाच वर्षांनंतर या गाण्याचा सिक्कल करावा, असा विचार 'वाटा'च्या टीमच्या मनात आला. लॉकडाऊनच्या आधी काही दिवस हे गाणे लिहिले गेले आणि चित्रित ही केले गेले. पाच वर्षांनंतर या व्यक्तीरेखांचा प्रवास यात दाखवला आहे. इथेही 'गैरसमज आणि दुरावा' हीच संकल्पना घेतली आहे. हे गीत म्हणजे 'तू अशी' हे म्युझिक सिंगल कुणाल देवलकर आणि सिद्धी दळवी यांच्यावर या गाण्याचा व्हिडीओ चित्रित झाला असून टिप्स मराठी ओरिजिनल तर्फे 'तू अशी' हे गाणे लॉकडाऊन मध्ये प्रदर्शित झाले असून यु ट्यूब वर तुम्ही ते पाहू शकता. या गाण्याला आतापर्यंत चार लाखांहून अधिक व्ह्यूज मिळाले आहेत. 'तू अशी' ची संकल्पना, कथा, पटकथा आणि दिग्दर्शन अभिषेक करंगुटकर याचे असून विपुल शिवलकर यांच्याबरोबर गीतलेखनात राजेंद्र बापडेंकर यांचाही सहभाग आहे. केवळ वाळंज याने हे गीत गायले असून सुशांत बापडेंकर यांनी संगीत दिग्दर्शन केले आहे. गाण्याचा दुसरा भाग आणि तोही त्याच टीमसह म्हणून याला विशेष महत्त्व आहे.

- गणेश आचवल
९८३३२६८३९९

नवरी सजली

ओटी भरणं

वारसे

वाढदिवस

लग्न

सण समारंभ सुशोभित करण्यास लागणाऱ्या वस्तू मिळण्याचे एकमेव ठिकाण

उपलब्ध वस्तू व सेवा

- समई
- रांगोळी
- मुसळ
- दाराचे तोरण
- सूप
- घर सजावट / फुलांची सजावट
- डेकोरेटेड ट्रे
- रोवळी
- ज्वेलरी
- पायघड्या
- मोत्यांची / फुलांची मुंडावळ
- अंतरपाट
- शेला/उपरणे
- टोपी/फेटा
- पुणेरी/पगडी
- ओटीचा नारळ
- नोटांचा हार
- फुग्यांची सजावट
- ओटीचा रुमाल
- नथ
- रुखवत (लग्न/मुंज)
- नवरीची साडी
- मुंजीसाठी भिक्षावळीची साडी
- हिरवाचुडा
- देण्याघेण्याच्या वस्तू
- औक्षणाचे ताट
- केळीचे खांब

भाडे तत्वावर मिळणाऱ्या सेवा (नववारी साडी, धोतर, फेटा आणि पुणेरी पगडी)

टीम साजरी

दीपा लेले-चेऊलकर: 98670 88877

रुपेश जात्रकर: 97735 65176

शॉप: 91364 05267

Shop No.6, Pratham Building, Near Prathana Medical, Prarthana Samaj Road, Vile Parle (E), Mumbai - 400057

Vyom Hypnotherapy and Wellness Centre संमोहन उपचार केंद्र

- ▲ निद्रनाश, हिस्टेरिया
- ▲ डिप्रेशन, स्ट्रेस, टेन्शन, OCD, SCHIZOPHRENIA, PHOBIA, ADHD
- ▲ सतत राग, चिडचिडेपणा, आत्महत्येचा विचार, नातेसंबंधांमधील समस्या
- ▲ व्यसन : दारू, सिगरेट, अमली पदार्थ, गुटखा

खास विद्यार्थ्यांसाठी

- ▲ परीक्षेची भीती व Tension
- ▲ वेळव्यवस्थापन (Time Management)
- ▲ ध्येयनिश्चिती व त्याकरिता मनाचे व्यवस्थापन
- ▲ Behavioural Issues

वरील समस्या तुम्हाला सतावत आहेत का ?

उमेश साने (Hypnotist)

ए/ ६०३, देवदेवेश्वर सोसायटी, तेली गल्ली क्रॉस रोड, अंधेरी (पूर्व). मुंबई - ४०० ०६९.

भ्रमणध्वनी क्रमांक : ९७६९६ ९०२४१
९८६९२ ६२९९८

पार्ल्याच्या कलाकारांच्या मांदियाळीत सुद्धा आपल्या वेगळेपणाने उठून दिसणारे, गेली किती वर्षे वेगवेगळ्या मराठी वृत्तपत्रांतून, मासिकांतून आणि दिवाळी अंकातून आपल्या भेटीला येणारे आणि गेल्या तीन दशकांहून अधिक काळ पार्ल्यात वास्तव्यास असलेले जेष्ठ व्यंगचित्रकार म्हणजेच श्रीनिवास प्रभुदेसाई. व्यंगचित्रकारितेसारख्या आव्हानात्मक क्षेत्रात, गेली जवळपास पाच दशके आपला स्वतंत्र ठसा कायम ठेवणारे कलाकार म्हणून आपल्या सर्वांना परिचित आहेत. हे क्षेत्र आव्हानात्मक अशासाठी की या क्षेत्रात यशस्वी होण्यासाठी तुमच्यात दोन दुर्मीळ गोष्टी एकत्र असणे आवश्यक असते आणि त्या म्हणजे चित्रकला आणि तीव्र विनोदबुद्धी.

त्यांचे बालपण गिरगावातल्या सुप्रसिद्ध गोरगावकर चाळीमध्ये गेले. जेमतेम अर्ध्या किलोमीटर अंतरात, "हंस-मोहिनी", "मौज", "परचुरे प्रकाशन", "मॅजस्टिक प्रकाशन" अशा अक्षर वांडमयाला पोषक वातावरणात ते वाढले. पण तरीही त्यांचा नैसर्गिक ओढा हा चित्रकलेकडेच होता. फावल्या वेळेत पेन्सिलने रेखाटने करणे हाच त्यांचा छंद होता. तर त्यांच्यातल्या विनोदबुद्धीची चुणूकही त्याच वयात दिसून येत होती. नातेवाईकांमध्ये अथवा मित्रांमध्ये हशा पिकविणे हे त्यांना विशेष प्रयत्न न करता सुद्धा जमत असे. शालान्त परीक्षेनंतर त्यांनी जरी वाणिज्य शाखेत प्रवेश घेतला, तरी, जेमतेम एक वर्षच ते तिथे रमले आणि मग मात्र त्यांनी आपल्या मोठ्या भावाच्या मदतीने जी.डी. आर्टस् ला प्रवेश घेतला. कुटुंबाच्या आर्थिक परिस्थितीमुळे आणि आपल्या आवडीचे शिक्षण घ्यायचे म्हणून सुद्धा त्यांनी "कमवा आणि शिका" तत्वावर आपले शिक्षण सुरु केले. त्याचकाळात, त्यांच्यावर बाळासाहेब ठाकरे आणि मारिओ मिरोडा ह्यासारख्या व्यंगचित्रकारांच्या कामाचा प्रभाव पडला आणि मनात पुढील दिशा पक्की व्हायला लागली. जी.डी. आर्टस् चा कोर्स त्याकाळात सोपा अजिबातच नव्हता. त्यांच्याबरोबर प्रवेश घेतलेल्या २४ जणांमध्ये फक्त तेच तेव्हादे शेटवटच्या वर्षापर्यंत पोहोचू शकले, ह्यातच काय ते समजा!

कोर्स पूर्ण झाल्यावर त्यांना अतिशय प्रसिद्ध अशा हिंदुस्थान थॉमसन कंपनीचे काम मिळाले आणि त्यांत त्यांना बऱ्याच गोष्टी शिकायला मिळाल्या. कल्पक कॉपी रायटिंग आणि व्यंगचित्रे असा दुहेरी प्रवास सुरु झाला. त्याच काळात, विनोदबुद्धीबरोबरच, निरीक्षणशक्ती आणि भरपूर वाचन ह्याचीही आवश्यकता त्यांच्या लक्षात आली. १९६८ साली

प्रसिद्ध झालेल्या पहिल्या व्यंगचित्रापासून हा जो सृजनाचा सिलसिला सुरु झाला तो अगदी आजतागायत. त्यांच्या पाच दशकांहून अधिक कारकिर्दीचा नुसता धावता आढावा घायचा म्हटलं तरी सहजपणे ३-४ लेखांचा विषय होईल. बरे, शिवाय यांत, अनेक गोष्टी अशा आहेत ज्या कुठल्याही व्यंगचित्रकाराने पहिल्यांदा केल्या आहेत. तरीसुद्धा आपण त्यांच्या या कारकिर्दीतल्या काही महत्त्वाच्या घटनांचा मागोवा घेया.

"आवाज" दिवाळी अंकासाठी घडीचित्रांची कल्पना त्यांनी सुचवली आणि त्यानंतर अनेक दर्जेदार दिवाळी अंकात त्यांची व्यंगचित्रे प्रसिद्ध होऊ लागली. त्यांनी मराठी बरोबरच हिंदी आणि इंग्रजी साप्ताहिकांमधून सुद्धा व्यंगचित्रे

लक्षवेधी-
श्रीनिवास प्रभुदेसाई

काढायला सुरुवात केली आणि टाइम्स प्रकाशनामध्ये फ्री-लान्स तत्वावर काम करत असताना "नवभारत टाइम्स" मध्ये 'पोपटजी' ही कार्टून स्ट्रीप चालवली. तसेच 'धर्मयुग', 'फेमिना', 'पराग' 'माधुरी' (सिनेसाप्ताहिक) ह्यासारख्या विविध विषयांवरील साप्ताहिकांमध्ये त्यांची व्यंगचित्रे येऊ लागली. आतापर्यंत छापिल माध्यमातूनच प्रामुख्याने प्रकटणारी ही कला त्यांना दूरदर्शनसारख्या माध्यमातून सुद्धा व्यक्त करण्याची संधी मिळाली आणि 'किलबिल', 'खेल खिलौने' ह्या मुलांच्या कार्यक्रमात अक्षरचित्रे, अंकचित्रे अशा नाविन्यपूर्ण कल्पनांमधून ती त्यांनी सादर करून अत्यंत यशस्वी केली. त्यातल्या अंकचित्रांच्या नाविन्यपूर्ण कल्पनेच्या यशामुळे त्यांना 'खेल खिलौने' चे तसे सात कार्यक्रम ओळीने करण्याची संधी मिळाली आणि त्याची परिणीती ऑन द स्पॉट अर्कचित्रे काढण्यामध्ये झाली.

उन्हाळ्यातल्या सुट्टीतील एका कार्यक्रमांमध्ये त्यांनी मुलांची तिथल्या तिथे अर्कचित्रे काढून एका नवीन वाटेवर पाऊल ठेवलं. नवशक्ती, लोकसत्ता, फ्री-प्रेस, केसरी अशा नामवंत पब्लिकेशन्स तसेच साप्ताहिके आणि मासिकांमधून त्यांची व्यंगचित्रे प्रसिद्ध होतच होती. 'सामना' दैनिकातून सतत पंचवीस वर्षे त्यांची चित्रे प्रसिद्ध होत होती. भविष्य, क्रीडा, पोलीस ते नाटक, उद्योग अशा विविध विषयांवर त्यांनी व्यंगचित्रे काढलेली आहेत. त्यांना मिळालेले सन्मान आणि त्यांची प्रसिद्ध झालेली तीन पुस्तकेसुद्धा त्यांच्या विस्तृत कामगिरीची आपल्याला कल्पना देतात.

ह्या सगळ्या वेगवेगळ्या प्रयोगशील कामांमध्ये, वर उल्लेख केलेल्या ऑन द स्पॉट अर्कचित्रे ह्या प्रकारामध्ये त्यांनी भरपूर काम केले आणि त्यांत ते रमले सुद्धा. बॉम्बे स्टोअर्स इथे येणाऱ्या ग्राहकांसाठी त्यांनी प्रथम ह्याला सुरुवात केली आणि तो प्रवास इन्फिनिटी, इन ऑर्बिट फिनिक्स, आट्रीया सारख्या मॉल्समध्ये येणाऱ्या ग्राहकांपर्यंत पोहोचला. त्यांना ह्या प्रवासात भेटलेल्या व्यक्तींच्या आठवणींवर एक मोठे पुस्तक लिहिता येईल. ह्या कलेमुळे त्यांना सिनेजगतातल्या सुपरस्टार्सची चित्रेसुद्धा काढता आली. शाहरुखखानच्या वाढदिवसानिमित्त, त्याची पंधरा अर्कचित्रे काढून त्याचे कट-आउट्स बनविण्याचे काम त्यांना आवर्जून देण्यात आले आणि त्यांनी अगदी कमी वेळात ते काम अतिशय सुंदर रीतीने करून दाखवले. स्वतःचे अर्कचित्र काढून झाल्यावर, भारतीय सैन्यातले एक कर्नल त्यांना म्हणाले, "आजपर्यंत मी युद्धावर जाताना, माझ्या पत्नीच्या डोळ्यात नेहमीच अश्रू असायचे, पण आता हे चित्र मी माझ्या दिवाणखान्यात लावणार आहे आणि मला खात्री आहे की ह्यापुढे मी युद्धावर निघताना, हे चित्र पाहून हसण्याचे ह्याने माझी पत्नी मला निरोप देईल." ह्याहून अधिक कुठल्याही कलाकाराला काय हवे असते? स्वतःच्या व्यंगचित्रावरसुद्धा ती व्यक्ती अजिबात न चिडता, पटकन हसेल, अशा सकारात्मक ऊर्जेने अर्कचित्रे काढणारे कलावंत म्हणजे, आपले आणि "आम्ही पालेंकर" कुटुंबाचे ज्येष्ठ सभासद, श्रीनिवास प्रभुदेसाई! पुढील वाटचालीसाठी त्यांना अनेक शुभेच्छा!

- दीपक आचार्य
९८३३०२५२२७

शो मस्ट गो ऑन

जागतिक स्तरावर कोरोनाचा उद्रेक होऊन आता जवळजवळ सहा महिने होत आलेत. नक्की उपाय माहीत नाहीत, लस उपलब्ध व्हायची तूर्तास शक्यता नाही अशा अवस्थेत जगाने आता कोरोनाला हरवण्याचा नाद सोडून आता कोरोनाबरोबर जगायचे ठरवले आहे. सर्वच क्षेत्रात गेले काही महिने सर्व काही ठप्प झाले होते. याला अपवाद क्रीडाक्षेत्र तरी कसे असेल? क्रिकेट बंद झाले, ऑलिंपिक रद्द झाले, फ्रेंच ओपन आणि विम्बल्डनची कोर्ट्स उघडलीच नाहीत. एक वेळ अशी होती जगात काही फुटकळ अपवाद सोडले तर कुठेही, कुठच्याही मोठ्या स्पर्धेचे आयोजन होत नव्हते अथवा कुठचाही क्रीडाप्रकार होत नव्हता. फुटबॉलसारख्या जगातील सर्वात लोकप्रिय खेळातल्या सर्व नामांकित लीगज स्थगित झाल्या.

आज कुठलीही नामांकित क्रीडास्पर्धा रद्द झाली तर आयोजकांचे नुकसान होते, खेळाडूंचे नुकसान होते पण सर्वात आर्थिक नुकसान होते ते त्या क्रीडास्पर्धेचे प्रसारण हक्क घेतलेल्या वाहिन्यांचे. लाईव्ह ऍक्शन नाही म्हणजे जुनेच सामने दाखवून वेळ भरून काढणे आले पण त्याला जाहिरातींचे उत्पन्न नसते. अशा तोट्याच्या साखळीत सगळे क्रीडाविश्व गेले तीन महिने अडकून पडले होते पण कुठचाही खेळ हा परफॉर्मन्स असतो तेव्हा कुठल्याही परफॉर्मन्सचे "शो मस्ट गो ऑन" हे जे ब्रीदवाक्य असते त्याला अनुसरून जून महिना उजाडला तसे खेळाडू सावधपणे मैदानाकडे परतायला लागले आहेत. आजही कोरोना संक्रमणाचा धोका कायम आहे तेव्हा जरी खेळाडू मैदानाकडे यायला लागले

आहेत तरी प्रेक्षकांना मैदानाकडे यायची परवानगी मिळायला अजून बराच अवधी आहे.

कुठलाही कला किंवा क्रीडा प्रकार हा मायबाप रसिक प्रेक्षकांच्या सहभागाशिवाय पूर्ण होत नाही. आज अनेक सांगीतिक कार्यक्रम फेसबुक लाईव्ह अथवा युट्यूबच्या माध्यमातून चालू झाले आहेत. कलाकार आपली कला पेश करताना प्रेक्षक मंडळी ऑनलाईन बघत आपली दाद, प्रतिक्रिया किंवा अगदी फर्माइशीसुद्धा देत असतात. हे सर्व कलाकारांना आणि प्रेक्षकांना दोघांना विचिल वाटत

आहे पण आजच्या घडीला यातच आनंद मानण्याशिवाय पर्याय नाही. एकवेळ गाण्याच्या मैफिलीला किंवा अगदी नाटकालासुद्धा हा तंत्रज्ञानाचा पर्याय स्वीकारणे नाईलाजास्तव शक्य आहे कारण हे परफॉर्मन्स हे एकट्या किंवा मोजक्या लोकांचे असतात आणि प्रेक्षकांची दाद हवी असली तरी प्रोत्साहन लागत नाही पण क्रीडाप्रकारात वेगळे असते. सामना प्रत्यक्ष मैदानात जाऊन बघणे ही पर्वणी तर असतेच पण इतर प्रेक्षकांच्या बरोबरीने सामन्याचा आस्वाद घ्यायचा असतो. मग यात घोषणा आल्या, आपल्या संघासाठी गायलेली स्फूर्तीगीते आली आणि प्रतिस्पर्धी प्रेक्षक गटाशी

घोषणायुद्धही आले. बरं, हा फक्त प्रेक्षकांच्या आनंदाचा भाग नसतो तर या प्रेक्षकांच्या पाठींब्याने खेळाडूंनाही स्फुरण मिळत असते. आता हे सर्व वातावरण प्रेक्षक मैदानात नसताना कसे करणार हा प्रश्न पडू शकतो पण यातही आज तंत्रज्ञान मदतीला धावून येत आहे.

ज्या इटलीत कोरोनाने हाहाकार उडवून दिला होता आणि इटलीचे पंतप्रधानही हवालदिल झाले होते त्या इटलीत अखेर परिस्थिती बदलत आहे. वीस जूनला तिथे इटालियन फुटबॉल लीग सिरी ए पुन्हा चालू झाली. रोनाल्डोने पुन्हा गोल मारले. हे गोल मारणे म्हणजे नुसतेच प्रतिस्पर्धीला चुकवून चेंडू जाळयात मारणे नव्हते तर ते, माणसाने या लढाईत तात्पुरता का होईना पण कोरोनाला चुकवत सामान्य परिस्थितीच्या लक्ष्यापर्यंत मारलेले गोल होते. इटलीच्या बरोबरच, जर्मनी आणि इंग्लंडमध्येही फुटबॉल लीग पुन्हा चालू झाल्या. इंग्लंडच्या दौऱ्यावर वेस्ट इंडिजचा संघ पोहोचल्याने क्रिकेटही चालू होण्याच्या मार्गावर आहे. पण हे सर्व सामने बंद दरवाज्याआड म्हणजे प्रेक्षकांशिवाय खेळले जाणार आहेत. आज प्रेक्षक लाईव्ह सामने बघायला आसुसलेला आहे तेव्हा या सामन्यांचे स्वागत टिव्हीवरच्या प्रेक्षकांनी केलेच पण प्रेक्षकांना आणि खेळाडूंना भरलेल्या मैदानाचा आभास करून घ्यायला तंत्रज्ञान धावून आले आहे.

आज हे फुटबॉल सामने रिकाम्या मैदानात खेळले जात असताना टीव्हीवर त्यांचे थेट प्रक्षेपण होताना त्यात जुन्या सामन्यातील विविध आवाज मिसळून प्रक्षेपण करायला या लीगजनी परवानगी दिली आहे. यात संघगीतांपासून ते प्रेक्षकांच्या आवाजापर्यंत योग्य वेळी योग्य आवाज मिसळले जाऊन घरी टीव्हीवर

सामने बघणाऱ्यांना तो भरलेल्या मैदानाचा आभास आवाजातून केला जात आहे. याच्या पुढची पावले म्हणजे मैदानात आता रिकाम्या जागांवर प्रेक्षकांचे आभासी चेहरे असलेले स्क्रीन दिसतील आणि प्रेक्षकांचा गलका, आरोळ्या आणि प्रोत्साहनपर घोषणाही निर्माण केल्या जातील. दुसऱ्या एका पर्यायाची चाचपणी होत आहे ती म्हणजे घरोघरी सामना बघणारे प्रेक्षक झूम कॉलच्या माध्यमातून मैदानात प्रोजेक्ट केले जातील ज्यायोगे आवाजाच्या पूर्वीच्या सामन्यातील ऑडिओ फाईल्स न वापरता प्रेक्षकांचा खराखुरा प्रतिसाद झूम किंवा तत्सम तंत्रज्ञानाने मिळेल. ८ जुलैपासून क्रिकेट चालू होईल. तिथेही असेच करायचा मानस आहे.

आज सर्व संघ बंद दरवाज्याआड सराव करत आहेत, सामने बंद दरवाज्याआड होणार आहेत पण कोरोनाकाळात हे धाडसी पाऊलच म्हणायला हवे कारण हे संकट किती काळ चालेल कुणालाच सांगता येणार नाही. संगीत किंवा नाटकाच्या कार्यक्रमाचे गणित तिकीटविक्रीवर असते तेव्हा आज हे कार्यक्रम तिकीटांद्वारेही चालू झाले आहेत पण क्रीडास्पर्धात तिकीटविक्रीचे उत्पन्न नगण्य असल्याने जाहिरातदारांना पुन्हा आकृष्ट करणे हे मुख्य उद्दिष्ट असेल.

माणसाच्या संकटावर मात करायच्या स्वाभाविक वृत्तीमुळे आज तरी कला आणि क्रीडा प्रकारांना आपले "शो मस्ट गो ऑन" हे तत्व राबवणे तंत्रज्ञानाच्या मदतीने शक्य होत आहे.

- निमिष वा. पाटगांवकर
९८७०४६९९९३

पुराना प्यार (हिंदी)

आवाजातलं गाणं
एकायला खूप छान
वाटलं! हिमाचल
प्रदेशातील निसर्गसौंदर्याची पार्श्वभूमी ह्या लघुपटाचा
तजेला अधिक खुलवते.

द आर्ट ऑफ लव्ह (इंग्लिश)

लुईस फ्रारिनेला दिग्दर्शित ही फिल्म इंग्लिश आहे असं म्हणायचं ते केवळ त्यातलं वातावरण आणि कलाकार पाहून. एरवी यात संवादाला स्थानच नाही. रोजच्या रुटीनमध्ये अडकलेला एक हौशी फोटोग्राफर आणि मनातले विचार स्केचेसच्या रूपात कागदावर उतरवणारी एक तरुणी अशा एकेकट्या जीवांची ही सुटसुटीत प्रेमकहाणी. अवघ्या ११ मिनिटांची ही शॉर्ट फिल्म मरगळलेल्या मनाला प्रसन्न करणारी वाटली. तुम्हीही नक्की पाहा!

एक्स्चेंज ऑफर (हिंदी)

'बदल ही एकमेव अशी गोष्ट आहे जी शाश्वत आहे' असं म्हणतात, कारण बदलाला पर्याय नाही, मग क्षेत्र कुठलंही असो!

हे कितीही खरं असलं तरी माणसाची नैसर्गिक प्रवृत्ती कुठल्याही बदलाला पटकन स्वीकारत नाही. त्यात वय वाढलेलं असलं की बदल पचवणं, बदलल्या जगाबरोबर पुढे जात राहाणं हे अधिकच बिकट होत जातं. पुढे जायला नाकारणारा शेवटी एकटाच मागे राहातो हे सार्वकालिक सत्य मांडणारा प्रभावी लघुपट म्हणजे एक्स्चेंज ऑफर!

एकुलता एक मुलगा अमेरिकेत, पत्नी हयात नाही अशा अवस्थेत मानसन्मान मिळवून सेवानिवृत्त झालेला एकाकी, शिस्तबद्ध व स्वाभिमानी माणूस, झपाट्याने बदलणाऱ्या तंत्रज्ञानविषयीचा त्याच्या मनातला आकस, आणि कथेच्या ओघात त्याच्यात होणारे बदल हे सर्व एम. के. रैना या अभिनेत्याने अतिशय ताकदीने उभे केले आहे. त्याच्या घरातला हरकाम्या नोकरही लहानशा भूमिकेत भाव खाऊन गेला आहे. शौनक मिश्रा दिग्दर्शित हा 30 मिनिटांचा हा लघुपट शेवटी मिळालेल्या कलाटणीमुळे जास्त लक्षात राहतो.

अंबानी- द इन्व्हेस्टर (कन्नड)

'कल्पकता हे तुमचं सर्वात मोठं भांडवल ठरतं!' हा

सध्याचा उद्योगजगताचा मंत्र आहे. हाताशी आर्थिक भांडवल किंवा इतर साधनं असणं हे त्यामानाने गौण ठरतं ही गोष्ट अनेक उद्योगपतींच्या उदाहरणाने सिद्ध केलेली आहे. स्टार्ट अप ह्या संकल्पनेचा जन्मच या सिद्धांतातून झाला आहे.

अंबानी द इन्व्हेस्टर ही कहाणी आहे एका अतिशय गरीब मुलाची. दारुड्या वडिलांनी रिकाम्या केलेल्या दारुच्या बाटल्या भंगारात विकून, त्या पाच रुपयांचे तो पैशाला पैसा जोडत 138 रुपये कसे करतो त्याची ही सुरस गोष्ट! एका दिवसाच्या सकाळपासून रात्रीपर्यंतच्या प्रत्येक टप्प्यावर त्याला मिळालेल्या वाढीव पैशात तो पुढची संधी कशी शोधतो हे पाहाताना बरंच काही शिकता येईल. विनोदनाग या दिग्दर्शकाने १८ मिनिटांच्या या लघुपटात गरीबीला कुठेही कारण्याची किनार चिकटणार नाही, याचीही पुरेपुर काळजी घेतली आहे.

- चित्रा वाघ

९८२९९९६९३६

चैतन्याचा झरा

- डॉ. सुहास पिंगळे

विशेष लेख

म्हणाले "चला चला आपण डॉ. माधवानीकडे जाऊ या." मग मला रिश्तात कोंबून डॉ. माधवानीकडे आले. माझा छातीचा एक्स-रे काढला. तो तिकडे त्यांनी तपासला. मग मला एका पॅथॉलॉजीमध्ये नेलं, माझ्या टेस्ट केल्या. अर्धा तास थांबून त्याचे रफ रिझल्ट पाहिले. मग मला केमिस्टकडे घेऊन गेले. तिकडून मला औषधे घेऊन दिली आणि रिश्तात बसून मला घरी पोहोचवलं आणि त्याच रिश्तातून ते पुढे गेले!

त्यांच्या काळजीने आणि सौजन्याने मी तर पुरता दबूनच गेलो आणि हळूहळू त्यांच्या प्रेमात पडत गेलो.

नंतर कळले, की त्यांचे मराठी वाचन प्रचंड आहे. सगळा भालचंद्र नेमाडे त्यांना जवळपास तोंडपाठ आहे. एवढेच नव्हे भालचंद्र नेमाडे त्यांच्या घरी येऊन गेले आहेत. हे ऐकल्यावर तर मी आश्चर्यचकित झालो. मग हळूहळू आम्ही एकत्र सिनेमाला नाटकाला आणि सांस्कृतिक कार्यक्रमांला जायला लागलो.

अशीच बरेच वर्षे गेली आम्ही खुपच चांगले मित्र झालो. ते आमच्या घरी येऊ लागले. आम्ही प्रेस क्लब आणि इतर ठिकाणी कार्यक्रमांला जाऊ लागलो.

पिंगळे यांचा जन्म चाळीसगावचा. (24 जून 1951

खूप वर्ष झाली असतील या गोष्टीला. माझ्या एका मित्राच्या वडिलांना हॉस्पिटलला नुकतंच अॅडमिट केले होते. तो मला नेहरू रोडवर भेटला. मला म्हणाला की, 'तिकडे कंकूवाडीत डॉक्टर पिंगळे म्हणून आहेत. तू प्लिज त्यांच्याकडे जा आणि ते काही कागद देतील तेवढे घेऊन, तू अमुक एका हॉस्पिटलला ये'. मारुती मंदिराच्या शेजारी असलेल्या डॉ.सुहास पिंगळे ही पाटी असलेल्या दवाखान्यात मी शिरलो. काउंटरला तुळतुळीत दाढीमिशी केलेला कडक इस्त्रीमधल्या फुल शर्टातला एक माणूस सुहास्यवदनाने बसला होता. कंपाउंडर राजाराम याच्याशी डॉक्टर समजून मी बोलायला सुरुवात केली असतानाच

डॉक्टर विंगेतून बोलतबोलत, प्रमुख पात्र रंगमंचावर यावे, तसे केबिनमधून मोबाईलवर बोलत अवतीर्ण झाले आणि मला म्हणाले " सुनील कामतकडून तुम्ही आला ना ? हे घ्या प्रिस्क्रिप्शन " आणि समोरच्या पेशंटला म्हणाले " जोशी, तुमचा नंबर आहे. चला आत !"

डॉ. पिंगळे यांची ही पहिली भेट माझ्या मनात पक्की कोरलेली आहे.

नंतर एकाच आठवड्यात मी आणि माझी पत्नी आणि माझे इतर कुटुंबीय पिंगळे डॉक्टरांचे रीतसर पेशंट झालो. एकदा मला व्हायरल इन्फेक्शन झालं आणि प्रचंड खोकला यायला लागला . मी दवाखान्यात पोचलो तेव्हा दुपारी शेवटचा पेशंट होता. डॉक्टर दवाखाना बंद करणार होते. मला तपासलं आणि

चा) 1955 पासून पार्ल्यात वास्तव्य. त्यांना दोन बहिणी. भाऊ नाही. पार्ले टिळक विद्यालयाचा हा हुशार विद्यार्थी. नंतर पार्ले कॉलेज आणि नंतर नायर हॉस्पिटलमधून M B B S केले. 1976 पासून कंकूवाडीत वैद्यकीय प्रॅक्टिस सुरू. त्यांचे वडील बीएमसीमध्ये काम करायचे.

1 ऑगस्ट 2019 साली डॉक्टरांनी आपली धो धो चालणारी प्रॅक्टिस बंद केली. केवळ मनासारखं जगता यावं म्हणून. त्या शेवटच्या दिवशी मी त्यांच्या भेटीला आवर्जून गेलो होतो.

डॉक्टरांचे वैशिष्ट्य म्हणजे अत्यंत प्रॅक्टिकल विचारसरणी, अत्यंत पॉझिटिव्ह दृष्टिकोन आणि आपल्या मित्रांनी आणि नातेवाईक यांनी केलेली उपकाराची कृतज्ञतापूर्ण जाणीव. शिवाय अत्यंत नैतिकतेने, कोणतेही कट (cut) न स्वीकारता केलेली प्रदीर्घ वैद्यकीय प्रॅक्टिस.

ते नेहमी म्हणतात की माझ्या वडिलांनी तीन-तीन नोकऱ्या करून हा फ्लॅट आणि त्या सोबत ही तळ मजल्याची जागा विकत घेतली म्हणून मी डॉक्टर होऊन प्रॅक्टिस करू शकलो.

एका दुर्दैवी अपघातात त्यांची धाकटी मुलगी गेली आणि अशाच एका अपघातात त्यांच्या पत्नीचा कमरेपासून खालचा भाग पूर्णपणे लुळा पडला. व्हीलचेअर हे त्यांच्या आयुष्याचे अविभाज्य अंग झाले. तरी देखील सौ. वैजयंती यांनी आपला डायटेशियनचा व्यवसाय रोज संध्याकाळी तीन चार तास याप्रमाणे चालू ठेवला. डॉ.पिंगळे यांनी ऑल इंडिया मेडिकल असोसिएशन (AIMA) म्हणजे संपूर्ण भारतातील डॉक्टरांची जी शिखर संघटना आहे त्या संघटनेचे काही

वर्ष सेक्रेटरी म्हणून काम पाहिलेलं होतं. त्यामुळे संपूर्ण भारतातले वेगवेगळ्या ठिकाणांचे डॉक्टर त्यांना माहित आहेत. अनेक वर्तमानपत्रांसाठी ते सल्लागार म्हणून काम करतात. अनेक पत्रकारांशी त्यांचा जवळचा संबंध आहे.

याशिवाय त्यांचा शास्त्रीय संगीताचा खूप चांगला अभ्यास आहे.

राजकीय सजगता हा वैद्यकीय पेशातला दुर्मिळ गुणही त्यांच्यापाशी आहे.

कुठल्याही परिस्थितीत न डगमगता सारासार सकारात्मक विचार करायचा त्यांचा मूळ स्वभाव असल्यामुळे बारीक सारीक कटकटी, भांडणं, वाद-विवाद यांच्यामध्ये ते कधीही गुंतत नाहीत. 'तुझं माझं पटत नाही ना आपण दूर होऊया' अशी त्यांची वृत्ती आहे. अत्यंत आनंदी आणि निर्मळ वृत्तीने हे जीवन जगत असतात.

पिंगळे म्हणजे पार्ल्याचा चालताबोलता इतिहासच आहेत. त्यांना विलक्षण स्मरणशक्तीचं वरदान लाभलंय. शिवाय वर्मानपत्रं, नियतकालिक याच्यात त्यांचे वैद्यकीय विषयांवर चौफेर लिखाण असतंच!

तर अशा माझ्या मित्राने गेल्या जून महिन्यात सत्तराव्या वर्षात पदार्पण केले आहे. त्यानिमित्त सर्व मित्रांच्या वतीने, आणि असख्य पार्लेकरांच्यावतीने मी त्यांचे मनापासून अभिनंदन करतो, आणि पुढील आयुष्यासाठी त्यांना अनेक शुभेच्छा देतो !!

- राजेंद्र मंत्री

९०२९३९८३२८